

Leto XVIII.

Štev. 43.

Uredništvo in uprava se nahajata v Kranju štev. 173.
Telefon štev. 73.
Naročnina polletno 20 Din,
četrtletno 10 Din
Izhaja vsako soboto

Gorenjec

Dopise sprejema uredništvo do torka zvečer. Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Za odgovor priložite znamko

Tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Obletnica in nje refleksi

II.

Občinske agende, kakor smo že povedali, so bile zelo enolične. Izdatki občine so bili malenkostni; — nekaj 1000 goldinarjev na leto in s tem je bilo opravljeno vse, saj ni občina zaposlovala več, kakor 1 policaja, 1 prižigalca petrolejk in nekaj pometalcev, ki so poleti škropili ceste s primitivnim vozom. To je bilo poleg omen. tajnika vse nameščenstvo in vsi izdatki. Občinske doklade so bile radi tega prav malenkostne, tako tako da se ni nihče radi njih razburjal in tudi nihče kalkuliral, kako in kje jih dobiti.

Življenje samo je bilo tedaj zelo poceni.

Ko je bila ukinjena nižja državna gimnazija, ni imela občina skrbiti za drugega, kakor za svojo 4 razredno ljudsko šolo. Državna gimnazija je bila potem po dolgem prizadevanju in moledovanju na Dunaju in pri vseh merodajnih faktorjih v Ljubljani vrnjena Kranju s šolskim letom 1894/95.

Stanovskih razlik v onih časih skoraj ni bilo in tudi nikomur ni prišlo na um, da bi jih uvajal. Takozvano meščanstvo je živelo v najlepšem sporazumu z uradništvom. Razlike ni bilo nobene in skoraj ni bilo rodbine, ki bi ne imela ožjih stikov s posameznimi člani uradništva. Vse take in enake neprilike in disonance so šele produkt poznejših časov.

Zunanje lice Kranja v onih časih seveda ni bilo tako, kakor je danes, čeprav je ostal načrt kranjskega mesta prilično enak prejšnjemu. Karakteristično za podeželsko mestece je bilo, da je velika večina hiš imela le tri okna na cesto. Hiše na trgu so bile od nekdanje večinoma dvonadstropne, dočim so bile hiše v ulicah, kakor še danes, enonadstropne.

O kanalizaciji in vodovodu seveda ni bilo govora, pač pa je imelo mesto dva zelo dobra vodnjaka z izborno pitno vodo, to je oni za župno cerkvijo, ki daje danes vodo škropilnemu avtu, in oni pred Colnarjevo hišo, ki pa ima domnevno le podzemni dotok iz Kokre. Vrh tega je iz mestne črpalnice nad Majdičevim mlinom in hišo črpala občina na črpalko, ki je bila vlitva v livarni v Žužemberku vodo v mesto in jo dovajala vodnjakom, od katerih je bil eden na glavnem trgu; — bil je postavljen v spomin obiska avstrijskega cesarja Franca Jožefa I. leta 1889, — drugi je bil pa postavljen pred »Vovkom«, to je nasproti Knedelnove gostilne, tretji na vrhu rožnenskega klanca. — Zunanje lice hiš in celega mestnega obeležja je bilo tedaj zelo primitivno. Staro kranjsko obzidje je videti deloma še danes, v ostalem pa so vsa druga znamenja nekdanje utrdbe zginila.

Naravno je torej, da se vnanja slika mesta iz onih časov niti primerjati ne more z današnjo.

V političnem oziru so bile razmere prav tako preproste. Šele po prvem katoliškem shodu, menda leta 1895, se je začelo politično življenje, ki je bilo s tem dnem deljeno v dva tabora, oživljati. Pred tem pa je vladala kakih 20 let

doba političnega zatišja. Časi slovenskih narodnih taborov v 7. in 8. desetletju prejšnjega stoletja so že minili. Po njih je bila po vseh slovenskih mestih na Kranjskem inavgurirana nekaka politika med novo nastajajočo slovensko zavestjo in vedno bolj se umikajočim nemštvom, ki je bilo one čase zelo močno zastopano v vseh slovenskih mestih in trgih, posebno seveda po štajerskih. Pri občinskih volitvah je zmagal s prav majhno večino okrog leta 1880 v Kranju slovenski župan proti nemškutarskemu kandidatu. — Slično razmerje je bilo po vseh drugih slovenskih mestih. Temu se pa ni čuditi, ker je zlasti v Kranju bilo obrtništvo zelo močno zastopano v potomcih nekdanjih nemških rodbin, ki so izvirale iz 17. stoletja, iz časov priseljevanja obrtnikov po brižinskih škofih. Seveda pa bi se motil, kdor bi mislil da je bilo primerjati kakemu renegatstvu v spodnještajerskih mestih. V mnogih kranjskih rodbinah se je sredi preteklega stoletja govorilo še nemški. Niso pa bili to ljudje, ki bi v zagrozenosti proti slovenskemu življu vzgajali svoje naslednike in je radi tega izginil iz teh rodbin nemški duh, če se more sploh govoriti o njem; kajti čuvstvovanje je bilo nekako mešano in ga najbolje izraža izrek: »Ich bin ein deutschsprechender Slovene.«

Te vrste stari ljudje so se dobili še po nekaterih krajih ob zatonu preteklega stoletja. To nemštvo je imelo dovolj podpore v nemškem občevanju in gojenju nemškega jezika po šolah, saj so bili letni izkazi stare kranjske gimnazije pisani v nemščini, nič manj pa še semestralna spričevala in »prjoh« nove gimnazije prav do predvojne dobe — toliko bolj seveda je bilo vse interno poslovnanje nemško.

Ta dejstva smo navedli za boljše razumevanje današnji mladi generaciji, ki često nima pojma o prilikah, ki so komaj minule.

V kulturnem oziru je bilo tedaj v preteklem stoletju, posebno pa v prvi polovici pred slovenskimi narodnimi tabori čutiti mnogo nemškega vpliva. Ohranjenih je še mnogo starih dokumentov, pisanih izključno v nemščini. Silno mnopa so tega gradiva razdejali različni požari, ki so v Kranju prav pogosto divjali. Zadnji večji požar v začetku 19. stoletja je upepelil velik del mesta ter je bil zanešen od hujanske strani s hudim vetrom v mesto.

Poleg starih listin hranijo posamezne hiše še dokaj starin, slik, porcelana in kositrne posode. Med slikami jih je največ od domačih umetnikov Leyerja in Götzla. Posebno važni so bili oni dokumenti, ki so govorili o svoboščinah, katere so Kranju podelili različni avstrijski cesarji, ki pa jih je menda omenjeni požar vse uničil. Najstarejše matrike so iz 15. stoletja. Inicijalije v teh matrikah so slikane v tako živih barvah, da je skoraj neverjetno, kako visoka tehnika je sestavljala te barve, ki so se ohranile celih 500 let.

O različnih svoboščinah kranjskega mesta govori tudi Valvazor in se prito-

žuje, da mu jih prevzetni Kranjci niti pokazati niso hoteli.

Vnanje lice Kranja se je pričelo presnavljati zadnje decenije preteklega stoletja, ko so se umikale pristave, ki so se začenjale takoj za hišo, v kateri je danes sodišče. Tako je bila na mestu, kjer stoji danes gimnazijsko poslopje, velika farovška pristava, na nasprotni strani pa, kjer stoji Narodni dom, in je bil prej zasajen drevored »Zvezda«, je stala svoj čas pristava Del Negrov. V ozki ulici, kjer je nameščena pošta, so tedaj itak vsa poslopja služila namenom kmetijstva. Za zasaditev »Zvezde« si je stekel nevenljivih zaslug pokojni dr. Ed. Šavnik. Rodbina Del Negrov je bila tudi lastnica Kieselsteina, sedanjega poslopja srezkega načelstva.

Posamezna rodbinska imena in domači priimki so izginili že davno. Zadnja hiša na državni cesti proti Trziču se je imenovala »pri Fidru«. Tamkaj se je nahajala gostilna tipično kmetškega značaja. Ta hiša je danes last tovarnarja g. Prešerna in je nje prvotno lice popolnoma odstranjeno. (Nadaljevanje.)

DELAVSTVO

Delavska žena in organizacija

Racionalizirana moderna veleindustrija omogoča, da se uporabljajo v produkcijskem procesu delovne sile z majhno fizično silo in nedozorelim telesnim razvojem. V modernem produkcijskem procesu lahko delajo tudi žene in otroci.

S tem pa, da omogočajo stroji delati razen očetom tudi ostalim članom delavske družine, — ne glede na njih starost in spol, se je tako razdelila vrednost močeve delovne sile na vso družino. Moževa delovna sila se je razvednotila, zato so prisiljeni iti v tovarno tudi ostali člani družine. Veleindustrija je dala novo bazo, katera je prisilila žene in otroke, da delajo v tovarnah.

S tem pa, da omogočajo stroji delati razen možu tudi ženi in otrokom, delijo z njim vse skrbi in težave delavskega vprašanja, so pritegnjeni v neposredni razredni boj proti kapitalu. Ta boj, ki je danes dosegel stopnjo zavesti, se vrši načrtno in smoteno, z zavestjo skupnih interesov delavstva v strokovni organizaciji.

Zato se današnja proletarska žena kot bojevница in zavedna delavka bori s svojim moškim tovarišem ravnobno ob rami za skupne interese delavskega razreda. Proletarska žena se mora udeleževati v delavskih organizacijah predvsem zato, ker se bori razen za skupne interese delavstva še za svojo enakopravnost z možem.

Zato je delavska žena dolžna boriti se za zmago proletarskega razreda, ker le v tej borbi bo postala lahko resnično svobodna in v vsakem pogledu enakopravna.

Mesto delavke je v delavski strokovni organizaciji. Le pokreti organiziranega delavstva bodo rodili uspehe. Že iz zgor-

njega je razumljivo, da se morajo žene organizirati v istih organizacijah kakor delavci in ne da bi ženske ustanovljale svoje posebne organizacije. Čim več organizacij je, tem bolj se cepi enotna fronta delavstva. Jasno je, da se ne samo sme, ampak naravnost mora poveriti ženam v organizaciji važne funkcije, kajti kakor je razvidno iz zgodovine delavskih organizacij, so se žene v njih zelo dobro izkazale.

Strokovne organizacije so združenja delavstva po poklicih ali strokah za doseganje ugodnejših delovnih pogojev. Udeležujejo se kot interesni zastopniki svojih članov proti podjetnikom, kakor tudi delodajalskim organizacijam. Bore se pred vsem za enakopravnost s službo-dajavci, za povečanje mezd, skrajšanje delovnega časa itd. Težnja po enakopravnosti prihaja do izraza v tarifnih in kolektivnih pogodbah, ki jih sklenejo strokovne organizacije s posameznimi podjetji ali podjetniškimi organizacijami za posamezne stroke, imajo pred vsem namen preprečiti slabše dogovore, ki bi jih sklenili posamezni delavci ali delavske podjetniki. To je posebno važno sedaj, ko vlada strahovita brezposelnost. Kako lahko bi delodajalci znižali mezde, ko bi se jim ponujali brezposelni delavci za vsako mezdo.

Kolektivni ali tarifni dogovori in pogodbe vsebujejo določila o delovnem času, dopustu in odpovednem roku. Dogovori se sklenejo ali prostovoljno ali izsiljeno. Za delavstvo so dogovori slabi, kadar so jih jim usilili delodajalci, ugodni pa so, kadar si jih delavstvo samo pribori.

Kljub temu, da se strokovne organizacije politično ne udeležujejo, vendar vplivajo tudi na gospodarsko politiko. Uspehi, ki so jih izvojevali strokovno organizirani delavci, dajejo delavstvu zavest v njegovo veliko moč.

Ker je veleindustrija ustvarila novo gospodarsko podlago, ki je prisilila žene in otroke, da se udeležujejo v produkcijskem procesu, je jasno, da jih je tudi prisilila, da se udeležujejo v borbi za izboljšanje položaja, v katerega so vrženi. (Del. Pravica)

Jugosl. strokovna zveza

Nad plakate za prireditve JSZ se spravljajo nekateri in jih trgajo raz oglasnih desk. Če to delajo ljudje iz buržuazije, se ne čudimo, če pa so taki ljudje med delavstvom, so pošteni delavski sotovarišem v sramoto in niso vredni častnega imena delavcev.

Šmartin. V nedeljo 9. decembra bo ob 20 dopoldne v Šmartinskem domu splošen delavski sestanek, kjer se bomo pogovorili o delavskih težavah in rešitvi iz njih. Vabljeni delavci vseh tovarn, ki prebivajo na področju šmartinske fare.

Šenčur. Sestanek vsega delavstva iz šenčurske fare bo v nedeljo 9. decembra ob pol 4 popoldne v društveni dvorani v Ljudskem domu. Vsak član naj v interesu delavskih koristi poskrbi, da bo udeležba čim večja, tudi iz Vogelj, Vokla, Srednje vasi, Luž in Visokega.

Tedenske novice

Iz uprave

Uprava lista je tej številki priložila položnice vsem onim, ki do danes še niso poravnali naročnine. Prosimo, da vsak dolžnik—naročnik v najkrajšem času poravna naročnino. List bo le tedaj mogel napredovati, ako bo vsak naročnik vesten pri plačevanju naročnine. Opozorjamo tudi na možnost plačevanja v obdobjih po Din 10- ali po Din 20-

Kranj

Igra. Delavski oder v Kranju pripravlja pretresljivo Petričevo tragedijo »MRAK«. Režija in glavna vloga sta v rokah g. Fr. Trefalta, kar jamči, da bo predstava podana v dostojnem štilu. V ostalih vlogah nastopijo najboljši igralci in igravke delavskega odra. Dan uprizoritve bomo javili naknadno, vendar že danes opozarjamo prijatelje lepe igre na to predstavo.

Razglas. Ponovno se opozarjajo vsi v občini Kranj stanujoči vojni obvezniki rojeni leta 1884 do 1914 kateri so pristojni v druge občine, da se takoj prijavi pri podpisani upravi radi vpisa v spiseke za zaprisego. Uprava občine Kranj, dne 6. XII. 1934.

Teden dobrega tiska se vrši v Kranju in okolici od nedelje 9. do nedelje 16. decembra. V nedeljo, dne 9. decembra priredi Katoliška akcija cerkveno predavanje s skioptičnimi slikami v Ljudskem domu ob pol štirih popoldne.

Dobrota mila je odvisna od količine maščobe in kakovosti drugih sestavin. ZLATOROG-ovo MILO vsebuje najvišjo po mednarodnih borznih običajih predpisano množino maščobe, ki so ji pridejane le najboljše sirovine. Zato im ZLATOROG-ovo MILO izredno veliko čistilno moč in je pri rabi zelo izdatno, torej poceni. Razumna gospodinja vse to dobro ve in pere dosledno le z ZLATOROG-ovim MILOM. Tako je prav.

Kdor oglašuje

ta napreduje!

Klanec pri Kranju

Vandalizem. Na Švelčevi hiši je Marijino znamenje. To znamenje je očevidno nekaterim v napotje. Neznani surovež (ali pa jih je bilo tudi več) se je parkrat znesel nad tem znamenjem. Pr-

vič je odbil znamenju nos, v drugo je razbil krono, zadnji čas pa je uničil električno žarnico in električno napeljavo. Tudi sicer ta hiša nima miru in pozna tudi zgodbo o borovnicah. Naj bo ozadje takega nastopanja kakršnokoli, je tako početje proti Marijinemu znamenju znak pomanjkanja vsake plemenitosti in je obsodbe vredno. Pač sodobna vzgoja.

Stražišče

Pojasnilo. V številki 42 našega lista z dne 17. XI. 1934 v poročilu iz Stražišča nismo hoteli označiti kot dopisnika g. občinskega delovodjo v Stražišču, kajti g. občinski delovodja ni mišljen kot dopisnik.

So. Jošt

Pševo je mala vasica na pobočju hriba sv. Jošt. Nima več kot 6 hišnih števk. Imeli smo lepo, mirno življenje. Lansko leto je bila ta vasica oblagodarjena z gostilno, ki stoji sredi hiš. Sedaj pa je pri nas bolj veselo, posebno ob nedeljah, po plačilnih dnevih. Ne samo petje in razgrajanje, ki včasih traja pozno v noč, za spremembo je včasih še kak pretep in se bliskajo noži. Tako je v nedeljo 25. nov. tekla kri, da je moral pozno ponoči priti zdravnik iz Kranja šivat rane.

Vlom. Dne 2. XII. je bilo vlomljeno med sv. mašo ob 6. uri v stanovanje Marije Jereb, ki stanuje tik pod vrhom sv. Jošta, v tako zvani Puščavi. Fant je odnesel večjo množino slaščic, ki jih prodaja na stojnici pred cerkvijo, več rjuh za na posteljo, 150 Din in še več drugih stvari. Orožniki pridno zasledujejo vlomilca.

Cerklje

Občinske ceste posipljemo kar sami, taka je navada. Radovedni smo, kdaj se bo že enkrat uredila ona najbolj zanemarjena pot, ki pelje mimo Limernika?

Ta potrkana nedelja se imenuje šaljivo zadnja nedelja pred adventom. Za nekako malo pustno nedeljo velja, ko je treba malo ponoreti. Tako so se na minulo ta potrkano nedeljo precej natrkani fantje v komendski fari hudo stekli. Radi dekleta je menda šlo. Napadeni je dobil močne poškodbe na glavi, levo laket ima pa kar zdrobljeno. Zdravnik dr. Bohinc je odredil prevoz v bolnišnico. Za zadevo se seveda zanima orožništvo, ki je bilo kmalu na mestu, in sicer iz Cerkelj. Mi pa vprašujemo, ali niso taki poboji fantov podobni bojem med žrebci na Malajskem otočju (gl. Slovenec, 24. nov.)?

Zbor bojevnikov krajevne organizacije Boja bo v nedeljo 9. decembra ob

3 popoldne v Cerkljah. V dvorani Ljudskega doma bosta govorila bivši oblastni predsednik dr. Marko Natlačen in g. Marinko iz Ljubljane. K temu važnemu zborovanju bodo gotovo prišli vsi člani-bojevniki, pa tudi tisti, ki žele stopiti v vrste te organizacije. Pričakujemo, da bo njihovo delo mnogo pripomoglo k utrditvi naše države na znotraj in zunaj. Bog daj!

Fantje so sami obračunali z nekim nasilnim tovarišem, ki mirnih ljudi ne pusti pri miru. Onega večera se je vračala vesela družba fantov iz Cerkelj domov. Pa jim pride nasproti voznik, in da bi pokazal svojo »korajžo«, se eden izmed njih spravi nad mirnega voznika in mu splašja konje. To se pa drugim fantom ni zdelo fantovsko, zato so nefantovskega tovariša prav po fantovsko naklestili. Sami so sicer sodili, pa dobro!

14 Andrejev smo za god sv. Andreja našli samo v vasi Cerklje, pa pri nas Andreji in Ande nekaj pomenijo. Ta dan je praznoval svoj god tudi bivši župan A. Murnik, p. d. Petrovec, ki je dopolnil te dni tudi že 67 leto svoje starosti, prisodil pa bi mu vsak le 50. Na mnoga leta!

Kar 7 porok smo imeli v Cerkljah v mesecu novembru, kljub raznim krizam.

Naročniki Gorenjca, zlasti oddaljenejši, boste dobivali odslej list po pošti, ker je kolportaza v zimskih mesecih težavna. Ne vračajte ga!

Predoslje

Elizabetna konferenca v Predosljih bo revne otroke obdarovala s tem, da jim bo napravila razne obleke in obutev. Posnemanja vredno!

Vsi člani mlekarske zadruga dobe v mlekarni po znižani ceni olje, riž, rozine, moko, koruzo itd.

Kmetško-nadaljevalna šola bo v kratkem začela s poukom v šoli. Poučeval bo g. upravitelj Ivo Mihelič.

Šenčur

Požar na Olševku. Preteklo nedeljo okrog 10. ure zvečer je zagorel kres strahote v gospodarskem posloju Mice Šavsove v Olševku. Velik ogenj je razsvetlil temo daleč naokoli. Bržkone je zažgala zlobna roka.

Praznik Zedinjenja smo obhajali v žalno mirnem razpoloženju. Šolske sv. maše se je udeležilo mnogo ljudstva, kakor tudi predstavniki vseh uradov, društev in korporacij.

V propast gremo... Največjega milovanja je vreden kmečki stan. Polje-delec ne more vnovčiti pridelkov niti po porazno nizki ceni. V trgovinah pa je ostalo vse pri starih cenah. Kmet prodaja njive in boršte, samo da mu da kdo zanje denarja. Saj drugače ne more več riti dalje.

Visoški pevci so se povzpeli do zavidljive višine. Pri ondtni službi božji zadone mogočni glasovi, da zaraja v človeku srce. Tudi na kulturnih prireditvah se izkažejo kot izborni pevci slovenskih biserov. Kdor ne verjame, naj gre poslušat.

Trzije

Poročil se je Klofutar Kozma z Zupan Marijo v nedeljo 25. novembra. Klofutar je član cerkvene godbe že od začetka njenega obstoja. V tekočem letu je baje on že šesti član godbe, ki se je poročil. Ko se je godba ustanovila, so bili še skoraj sami mladi fantje, sedaj pa močje že močno prevladujejo. Novoporočencema želimo obilo božjega blagoslova.

„Runo“ slavi, zadrugniki delajo. Dne 8. dec. na praznik Brezmadežne potee — 10 let, — odkar se je napisal — prvi zapisnik Usnjarske in čevljar-ske zadruga »Runo«. Lahko smatramo, da je bil to rojstni dan zadruga. Deset let truda, dela in skrbi je On, ki ga prosimo: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«, obilo blagoslovil. Iz gorčičnega zrna je postalo močno drevo v našem gospodarskem življenju. Že več let je zaposlenih 50 ljudi v zadrugi. Zadnja leta krize so nekoliko zavrla napredek v nekaterih panogah zadruga, vendar v splošnem se podjetje prav lepo razvija in je lahko kazipot mnogim, na kakšno podlago se mora postaviti zdravo gospodarstvo.

Pilotna stena za Pilarno je stala že meseca septembra t. l. Din 42.000.— Ker je potok Mošenik precej narastel, je voda delno izpodjedla steno ter odnesla zemljo in nasuti gramoz. Delo se je začelo obnavljati.

Predavanje. Zadnji ponedeljek je na prosvetnem večeru KA v »Našem domu« nastopil č. g. Fortuna s predavanjem o »Nesmrtnosti duše«. Predavanje je bilo jako zanimivo, ker nam je predavatelj razložil, kako sodijo tozadevno posamezni narodi in učenjaki; da celo nekateri sloviti brezverci so priznavali nesmrtnost duše. Takih in podobnih predavanj želimo še več.

Šola in dom. V ponedeljek 10. decembra ima društvo »Šola in dom« svoj redni občni zbor ob 8. uri zvečer v meščanski šoli. Starši in prijatelji društva vabljeni!

Tiskovno društvo v Kranju

ima še na zalogi dve knjigi in sicer:

Plebanus Joannes

Spisal Ivan Pregelj. Broširano.

Hči Brezmadežne

Molitvenik. Spisal Fr. Bleiweis, Vezana z rdečo obrezo.
Cena zelo znižana.

Voglje

Smrt vzorne matere. V ljubljanskem Leonišču je umrla po težki operaciji Ivana Molj, po domače Pernetova mama iz Vogelj, soproga uglednega posestnika in bivšega dolgoletnega župana vogljanskega Franceta Molja. Vseposod spoštovano in čislano ženo so položili k večnemu počitku v torek 4. t. m. na farnem pokopališču v Šenčurju. Pogreb je pričal o njeni veliki priljubljenosti. Naj prejme po veliki ljubezni do bližnjega plačilo svojega Boga v kraljestvu sreče brez meja in časa. Žalujočim preostanim naše globoko sožalje.

Rezervirano za roman

„Danes meni — jutri tebi“.

10% popusta

dajemo od danes na vse damske plašče

Tivar obleke

Škofja Loka

Smrt kosi. Preteklo nedeljo popoldne smo spremili na zadnjo pot uglednega posestnika in gostilničarja »pri Florijanu« gospoda Trdina Ignacija. Kako je bil spoštovan, je pokazal spreved njegovih prijateljev in znancev. Bil je več mesecev priklenjen na posteljo, na kateri je kot pevec prepeval svojo najljubšo pesem »Vigred se povrne« in mu jo je tudi pevski zbor ob slovesu v cerkvi zapel. Bil je odločen katoliški mož, dober prijatelj in znan družabnik. Zapustil je ženo, štiri otroke in mater, katerim izrekamo naše iskreno sožalje.

„Kovačev študent“ nas je preteklo nedeljo na odru društvenega doma spravil v prav dobro voljo, posebno še zato, ko smo po dolgem času videli zopet naše stare znance na odru: Viko, Lah, Miklavž, Lošcer, Ivanka, Fetkar. Kot nameček so pa še »Snubače« pokazali ter smo med njimi bili veseli Trdinčeka, Jesenovca, Pirca; pa kaj bomo naštevati imena, kar v kratkem povemo, da želimo več takih predstav, ker žalosti imamo polno okrog naših domov, tako pa se radi vsaj pri tem nasmejemo in razvedrimo. Pri tem naj še Odru izrečemo polno pohvalo za predstavo »Duše«, ki je bila prejšnjo nedeljo, kar je za naše odre mogoče, v vseh vlogah prav res dovršeno podana. Dosedaj nas je ta oder popolnoma zadovoljil in kot kaže nam bo to sezono še mnogo nudil.

Sport. Preteklo nedeljo se je na igrišču SK Sora odigrala prvenstvena tekma med SK Soro, Škofja Loka in SK Svobodo iz Trziča z izidom 8 : 1. Sora je postavila nasproti Svobodi svojo rezervo, zato smo prav veseli takega izida. Sodniku pa za njegovo nepristranost in pravičnost vso pohvalo.

Razsvetljava. V novem predmetju je te dni izdelana električna razsvetljava in je le želeto, da se glede razsvetljave drugih javnih naprav spomni še na druge dele mesta, ki so istovredni davkoplačevalci. Naj omenimo le pot proti Suhi, v Vincarje, Grajsko pot in še druge.

Vojaška pralnica. Slišali smo, da je občina podvzela vse, da se prenese ta pralnica dalje doli ob Sori na Brejčkov travnik.

Prav je! Te dni nabirajo članice Vincencijeve konference darove za Miklavža, s katerimi se obdari revne otroke. »Bog plačaj« za trud in darove nabiralcam in darovalcem!

Za božične praznike

Ker bo »Gorenjec« izšel v obširnejši obliki in pomnoženi nakladi, prosimo vse, ki bi hoteli inserirati, da nam to čimprej sporoče na Upravo lista.

Križe

Proslava praznika Zedinjenja. Dne 1. decembra smo tudi v Križah dostojno proslavili praznik Zedinjenja s sv. mašo, vsaditvijo spominske lipe in šolsko proslavo. — Ob 8. uri je bila šolska sv. maša, katero je daroval naš g. kaplan, ob prepevanju šolskega pevskega zbora in z molitvijo za Nj. Vel. kralja Petra II. Po končani sv. maši se je vršila nasproti narodne šole na Benkovem slovesnost pod vodstvom g. predsednika občine z vsaditvijo okrog 6 m visoke lipe. Svečanost so otvorili pevci iz Dupelj pod taktirko upokojenega šolskega upravitelja s pesmijo »Od Urala do Triglava«, nakar je sledil govor predsednika občine g. Kuharja Ignaca, ki je govoril o pomenu tega praznika in spominske

lipe. Po govoru sta učenec in učenka nastopila vsak z eno deklamacijo, a isti pevski zbor je zapel pesem »Domovina mili kraj« in gg. občinski zastopniki so nato vsadili lipo. G. učitelj Janžkovec je imel daljši govor z začetkom »Čuvajmo Jugoslavijo« in nanizal lepe misli o jugoslovanski lipi i. dr. Sledilo je še par deklamacij in pevci so zaključili svečanost z državno himno. — Mladina je odšla k svoji proslavi v narodno solo. Šolski pevski zbor pod vodstvom gđ. učiteljice Oraničeve je otvoril s pesmijo, nakar je pred kratkim nastopivša učiteljica imela dolg govor na mladino, kateremu so sledile deklamacije dečkov in deklic v narodnih nošah, a mali pevci in pevke so vmes prepevali narodne in umetne pesmi. Kot zadnji je nastopil g. šolski upravitelj Balsar, po katerem vodstvom se je prireditev vršila z lepim govorom, v katerem je slavil in postavil mladini za vzgled Nj. Vel. kralja Petra II. s pozivom na zvestobo in zaključil s trikratnim vzklikom »Slava« pok. Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in z »Živel« njegovemu mladoletnemu nasledniku. — Tudi tej prireditvi je prisostvoval g. predsednik občine z delomi občinskega odbora, in nekaj drugih ljudi.

Selca-Remilje

Zlata poroka. Dne 26. novembra t. l. sta obhajala Jože Marinšek in njegova zvesta žena Franica Peternelj iz Remilj št. 6., po domače pri Kmetu, zlato poroko. Oborožena z zlatimi križi sta v krogu svojih otrok, vnukov in številnih svatov prišla na prijazni Jamnik k sv. maši, pri kateri sta se Bogu zahvalila, da jima je dal dočakati ta izredni jubilej. Po lepem obredu so se zbrali v domači hiši, kjer so se povabljeni veselili z jubilentoma nekaj ur. Starešina in domači župnik sta v imenu vseh svatov in faranov čestitala k redkemu dogodku z željo, da bi slavljenca dočakala še mnogo let v taki slogi in ljubezni, kakor sta doslej živela skozi dolgo dobo petdesetih let. Tudi mi jima kličemo: Še na mnoga leta!

Selca

Slovo. Slišimo, da nas kmalu zapusti učiteljica ga. Tometova, ki odide za svojim možem v Kresnice pri Litiji. To bo že tretja učna moč, ki je odšla od začetka šolskega leta iz naše šole. Prejšnji g. upravitelj kaže še vedno veliko skrb za našo šolo: že je pripeljal novo gđ. učiteljico v Selca, da ne bo trpel pouk na šoli.

Občinska slika. Kakor drugod, tako se je tudi pri nas dal slikati občinski odbor. Ker sta bila dva odbornika odsotna, sta stopila dva namestnika, da bo slika polnoštevilna. Zato tudi mi kličemo: »Bog živi vse stare in nove generale!«

Leše

Poročila se je dolgoletna članica Marijine družbe Mici Švab-ova. Ob priliki njene poroke je kupila okrog 30 kg moke, da je njena mati spekla kruh za Lešanske reveže, ki ga je dobil vsak po en hleb. Posnemanja in hvale vredno dekle, ki se spominja revežev.

Medode in okolica

Pri nas se je Gorenjec zelo razširil. Skoraj vsaka hiša ga ima. Misli, ki jih je Gorenjec poln, a jih na žalost ne more razodeti, mi dobro razumemo. Skušali bomo tudi mi iz naše okolice prispevati poročila. Kajti tudi pri nas je mnogokaj hrapavega in krivega. Skušali bomo vse popraviti. V poboljšanju nas samih bomo gledali v boljše čase. — Gorenjca pa bomo skušali razširiti zlasti zdaj ob novem letu v sleherni našo hišo.

Našim odjemalcem za božično darilo

Da pridejo vse naše stranke do ugodnega nakupa **po polovični ceni** za moške obleke, suknje in damske plašče od Din 20—99, smo podaljšali **veliko odprodajo** do 20. dec. t.l.

Dospela je velika zaloga svilenih rut že od 15 Din naprej.

Vse k Logar & Kalan hiti ker tam res p o c e n i se dobi!

Ne zamudite te ugodne prilike in pohitite, dokler je čas, v najcenejšo trgovino na Gorenjskem

Logar & Kalan manufakturna zaloga lastnik Srečko Vidmar **Kranj**

Luže

Iz naše vasi pač še ni bilo nobene-ga poročila, čeprav bi bilo mnogokrat potrebno.

Nespodobnost v cerkvi. V Olševku se je dogodil med prvo sv. mašo prizor, ki ga mora vsakdo obsojati. Neki fant je s silo odstranil iz klopi neko dekle in sam sedel na to mesto. Dekle je sedelo z dovoljenjem lastnika sedeža v klopi. Tudi če bi to ne bil slučaj, ni prav nič fantovsko in tudi sicer ne vzorno tako obnašanje nikjer, najmanj pa v cerkvi.

Fantovske homatije. Med fanti se gremo seveda starejše in mlajše in kajpada hočejo starejši uveljavljati, čeprav jih je manj, svoje vaške pravice. Tako je tudi v gostilni. Te dni je neki starejši izzival in končno tudi mlajšega udaril. Pa je že tako, da kdor išče, najde. Za spomin jih bo že imel, čeprav bi tega ne bilo potrebno. Ko bo še starejši, bo — upajmo — svoje početje v dobi »starejšega« fanta že še sam najbrž smatral za neresno in nedostojno, sicer pa ga bo morala še nadalje sila močnejšega ali pa pravica naučiti manir.

Gospodarstvo

Božična drevesca

V zvezi z notico iz Šenčurja v naši zadnji številki smo bili opozorjeni, da bi ta notica utegnila kmetom škodovati. Namen te notice pod naslovom sekanje smrečic pač ni bil, da bi se pozivala oblast, naj prepreči izsekavanje mladega drevja sploh. Notica je imela le ta pomen, naj se mladi nasadi zaradi dobrega gozdnega gospodarjenja zavarujejo pred uničenjem. Razumljivo je, da je redčenje mladih nasadov najbolj dobičkonosno, a ne obenem v kvar gozdu, če se za razvoj gozda nepotrebna ali celo škodljiva drevesca pravočasno odstrani in se jih kar mogoče drago vnovči. To je velikega pomena posebno danes, ko je tako trda za vsak dinarček. To-

rej proti pametnemu, dobro preišljenem redčenju mladih nasadov ne more iz gospodarskih vidikov nihče, če kmetijstvo podpira, nasprotovati. Drugo važno vprašanje pa je, da se gozdovi preveč ne izsekujejo in pod sekiro padajo najlepša drevesa. Če to stori gospodar sam, je njegova stvar.

Dober gospodar bo že znal ceniti vsako drevesce. Drugače pa je, če se posla z vednostjo ali brez vednosti gospodarja loti prekupčevalec z drevesci. Dober gospodar prekupčevalca sploh ne pusti samega v gozd.

Nadalje je pa važno tudi vprašanje čim dražjega vnovčevanja drevesc. Mnenja smo, da bi bilo za kmeta mogoče največ izkupiti tako, da bi prevzela primerna kmetijska zadruga vnovčevanje, kajti ta bi garantirala varstvo gozdov, zaščito kmeta in primerne cene za drevesce. Torej naj velja načelo: varstvo mladih gozdov, pravočasno in pravilno redčenje gozdov in čimbolj dobičkonosno vnovčevanje drevesc. To nalogo je treba izvesti.

Mali oglasi

Za vsako besedo v malih oglaših se plača 0:50 D. Najmanjši znesek je 6 D.

Otomane, divane, modroce in vsa v stroko spadajoča dela Vam nudi najceneje ter se priporoča **Viktor Tonejc** tapetnik, v hiši g. F. Ažmana.

Star baker in medenino kupuje v vsaki množini po najvišji dnevni ceni »Kovina« železnina Kranj.

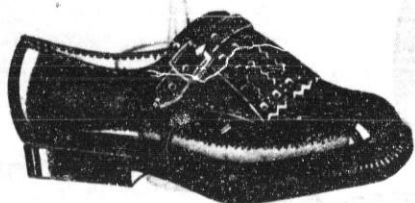
Novo in staro pohištvo pleska po najnovejših vzorcih in ugodni ceni Filip Čehovin, pleskar, Primskovo. Vzorce na ogled pri »Kovini«, Kranj.

Več gozdnih parcel v Vojvodnem (Vudnem) borštu prodam. — Rebolj, Kranj.

Učenka za lrgovino, poštenih staršev, stara 15 let, želi nastoditi takoj. — Naslov v upravi lista.

Nizke cene!

Din **65**.-

Priljubljeni sportni čevlji za šolsko mladiño s prvostopnimi usnjenimi podplati
Št. 26-28 Din 65.- Št. 31-35 Din 95.-
Št. 29-30 Din 85.- Št. 36-39 Din 125.-

Din **78**.-

Jamstvo za zdravje Vaše dece
Št. 25 30 Din 75.- Št. 31-35 Din 95.-
Št. 36-39 Din 125.-

Din **95**.-

Okusni ženski čevlji na zapono ali v salonski obliki, z visoko ali nizko peto, rjav ali črni boks
Lakasti Din 125.-, 145.-

Peko

visoko-kvalitativni čevlji od običajnih do najfinejših vrst!

Pazite na svoje zdravje! Peko usnjena obutev Vam jamči zdrave noge! Naše lastne prodajalne nudijo bogato izbiro čevljev za vsak okus in vsak žep! Oglejte si in kupili boste prvovrstne smuške in gorske čevlje! Kupujte naše Goodyear čevlje, ki jih izdeluje v Jugoslaviji samo

Peko

Goodyear čevlji so najboljši čevlji na svetu!

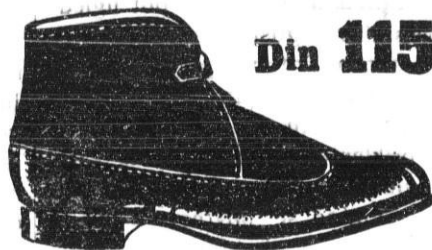

Din **145**.-

Za elegantne gospode v slabem vremenu. Izborni podplati

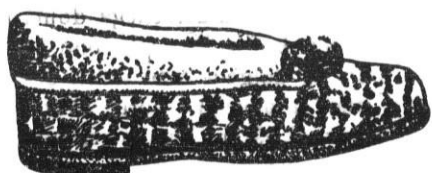
Prvovrstna kvaliteta!

Din **115**.-

Toplota in zdravje za občutljive noge so naši priznani melton čevlji

Din **38**.-

Udobne tople copate iz velblodje dlake, neobhodno potrebne vsakomur za oddih po napornem dnevnem delu

Velika izbira snež in galoš vseh vrst in naj-novejših oblik svetovno poznanih znamk TRETORN, RIGA-Quadrat itd.

Od Din **75**.- dalje.

Velika izbira, nizke cene in prvovrstna kvaliteta nogavic, higijeničnih „Lufa“ vložkov, kopit,

Prvovrstna kvaliteta!

Peko-krem, politur in ostalega pribora omogočajo najcenejši nakup!

Nizke cene!

NOVO!

Zopet novi vzorci!

NOVO!

Prepričajte se, da smo najcenejši!

Vsakovrstne pletene jopce, nogavice in druge volnene izdelke za odrasle in otročje v najnovejših vzorcih kupite najboljše ter najceneje iz prve roke pri

Joško Špenko, Kranj Glavni tr. 151

izdelovanje vsakovrstnih pletenin in nogavic
Starejše vzorce odprodajam po lastni ceni!

Specialne gozjarje

ročnega izdelka in vse vrste čevljev za sport in smuk kakor tudi snež in galoš dobite v trgovini

Fr. Strniša, Kranj

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela.

Ako hočete imeti za zimo lepo in dobro izdelane čevlje po meri, kakor smučarje, gozjarje itd., pohitite k

JANKU PERČIČU
Rupa 30 pri Kranju

Dobra in trpežna obutev je najlepše darilo!

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštnih hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Novo hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.

Kmetijska okrajna zadruga v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Največja vnovčevalna zadruga na Gorenjskem

Kupuje od svojih članov krompir, fižol in vse poljske pridelke po najvišjih dnevnih cenah.

Prodaja svojim članom umetna gnojila, cement, koruzo, semena, krmila, moko, motorje in vse specerijsko blago po najnižjih cenah.

Kmetovalci, bodite člani te zadruge!

Kdor oglašuje, ta napreduje

Usnjarska in čevljarska zadruga

„Runo“

r. z. z o. z. v Tržiču

priporoča sledeče lastne in zato najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah, kozine za pletene sandale usnje za površnike, boks, ševro, juhtovino, galanterijsko usnje itd. **Obiščite nas!**

Kam greš?

K B. Rangusu v Kranju (poleg Stare pošte)

po uro. — Istotam je velika izbira modernih zapestnic, prstanov, uhanov in doz za cigarete, raznovrstnih zlatih verižic in očal. — Pridite in se prepričajte!

Vina Za težko delo Vam z dobrim vinom postreže Centralna vinarna v Ljubljani — Frankopanska 11.

Kupujte domače blago!

Velika izbira vseh vrst nepremočljivih čevljev za smuč, turistiko in sport po znižanih cenah. — Odproda se tudi večja množina čevljev od Din 58 do Din 98. Ne zamudite ugodne prilike! Obiščite nas — nakup brezobvezen!

Trgovina „Jadran“
Kranj - Gl. trg 115

Ali ste si že priskrbeli za slabo vreme dobro obutev?

Najbolj močno izdelane gozjarje, smučarje, vsakovrstne škornje in lovske čevlje, kakor tudi najfineje izdelane čevlje za ples izdelujem po meri. Prihranili si boste v tej krizi denar in obvarovali si boste zdravje, ker boste nosili nepremočljivo obutev. Prepričajte se o dobri kvaliteti in naročite si po meri izdelano obutev le pri

Andr. Černilcu, Kranj, Kokr. pr. 40

Sprejemajo se vsakovrstna popravila.

Cene konkurenčne. Postrežba točna in solidna.